

5. The Evolution of Network-based Business Models Illustrated Through the Case Study of an Entrepreneurship Project. (2014). Journal of Business Models, 2, 101–121. Retrieved from <https://deliverypdf.ssrn.com/delivery.php>

Business Models, 2, 101–121. Retrieved from <https://deliverypdf.ssrn.com/delivery.php>

JEL: D04

МАХОВА Галина

К.е.н, доцент

КНЕУ імені Вадима Гетьмана,
Україна,

ЦІЛИЦІНЬКА Інна

студентка,

КНЕУ імені Вадима Гетьмана,
Україна,

e-mail: halyna.makhova@kneu.ua
tsilitsinska@ukr.net

Halyna MAKHOVA

PhD, Associated Professor

KNEU named after Vadym Hetman,
Ukraine

Inna TSILITSINSKA

Student,

KNEU named after Vadym Hetman,
Ukraine

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

WAYS TO INCREASE PROFITABILITY OF THE ENTERPRISE IN CONDITIONS OF UNSTABLE ENVIRONMENT

Анотація: визначені наслідки впливу нестабільного зовнішнього середовища на діяльність підприємств та їхню прибутковість, розглянуто заходи забезпечення прибутковості підприємств та її підвищення в сучасних умовах.

Ключові слова: прибуток, прибутковість, управління прибутком.

Abstract: Effects of the unstable external environment on the activity of enterprises and profit, measures to ensure profitability of enterprises and its increase in modern conditions

Keywords: profit, profitability, profit management.

Вітчизняна економіка вже довгий час перебуває в стані невизначеності та непередбачуваності. Перед підприємствами постають нові проблеми та виклики, пов'язані з пандемією COVID-19 та війною в Україні. Підприємствам важко здійснювати господарську діяльність у довгостроковій перспективі та залишатися прибутковими. на тлі скорочення споживацького попиту, зростання рівня витрат. Але забезпечення прибутку як кінцевого фінансово результату господарської діяльності є ціллю та мотивом підприємницької діяльності, рушійною силою економіки. Прибуток забезпечує можливості реінвестування та покращення засобів виробництва, розробку нових видів продукції, здійснення ефективної фінансової та інвестиційної діяльності. Прибуток є віддзеркаленням ефективності різних функціональних сфер підприємства: методів управління, організації виробництва, формування собівартості, ціноутворення, продуктивності праці та ін. Останні роки збільшується вплив чинників зовнішнього середовища, зокрема, на діяльність підприємств. Економічна нестабільність спричинила проблеми з нестачею власного капіталу у більшості вітчизняних підприємств. Також спостерігаються складнощі із залученням позикових коштів, накопичення значної кредиторської

заборгованості, як результат погіршується платоспроможність та збільшується ризик банкрутства. Внутрішні чинники підприємства також можуть призвести до кризових ситуацій, джерелом проблем є неефективний апарат управління, відсутність інновацій, проблеми виробничо-технічного характеру, відсутність системи антикризового управління тощо [2].

Це зумовлює важливість раціонального та ефективного управління прибутком, що являє собою процес підготовки і прийняття управлінських рішень, щодо питань формування, розподілу та використання прибутку. Для забезпечення стійкого економічного стану підприємства слід здійснювати постійний моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, працювати над слабкими місцями підприємства, впроваджувати нестандартні управлінські рішення, готуватися до непередбачуваних ситуацій [5; с. 633]. Традиційно як заходи забезпечення прибутковості підприємств називають планування прибутку, виявлення резервів його зростання та підтримка високої якості продукції. При плануванні прибутку виявляються та аналізуються чинники, що сприяють або перешкоджають збільшенню прибутку підприємства. Прогнозування та планування прибутку підприємствами є дуже важливими процесами для розроблення перспективних і поточних фінансових планів. Належно складений план дає можливість визначити суму чистого прибутку, який може бути використаний для створення фінансової бази для розвитку діяльності, інвестування в інноваційну діяльність, стимулювання персоналу і власників.

При дослідженні резервів прибутку, треба зауважити, що є два шляхи для збільшення прибутку: зменшення витрат або збільшення доходів [3, ст. 90]. Зменшення собівартості продукції є важливим внутрішнім чинником, який часто розглядається як резерв підвищення прибутковості. Проте, дуже важливим у питанні зменшення собівартості є виважений підхід для запобігання зменшення якості продукції [2]. Дуже вагомим чинником є підвищення кваліфікації і мотивації виробничого персоналу, що позначається на продуктивності праці. При збільшенні продуктивності праці знижуються витрати праці на одиницю продукції, зменшується їх частка в структурі собівартості [1].

Ще одним резервом підвищення прибутку є зменшення витрат на оплату праці через механізацію виробництва, модернізацію засобів виробництва та впровадження нового устаткування [4]. Ці заходи також позитивно впливають на якість продукції, зменшення виробничого браку. Ще одним шляхом для збільшення прибутковості підприємства в умовах нестабільності може стати впровадження нових видів продукції, які мають підвищений попит у споживачів за даних умов [1]. Для здійснення ефективного управління формуванням прибутку (якісного аналізу, виявлення резервів збільшення прибутку, обґрунтованого планування прибутку) суб'єктам господарювання необхідно приділяти особливу увагу інформаційному забезпеченню підприємства. Це важливо для прийняття раціональних

управлінських рішень, а також для інформування можливих інвесторів та кредиторів [5; с. 634].

Для підвищення рівня прибутковості підприємствам рекомендується проводити заходи у чітко визначеному порядку, який максимально сприяє забезпечення позитивного ефекту:

- організаційні (покращення організаційної структури, виробничої структури тощо)
- технічні (оновлення основних засобів, інвестиції у нове обладнання, вдосконалення продукції тощо)
- економічні важелі та стимули (покращення систем оплати праці тощо) [3, ст. 90].

Особливу увагу варто приділяти організаційним аспектам управління прибутком, адже сучасні умови господарювання формують специфічні вимоги до організаційної структури підприємств.

Отже, в умовах нестабільного середовища питання забезпечення прибутковості для підприємств стають надзвичайно гостро. Керівникам слід приділяти значну увагу питанням планування прибутку, пошуку резервів його зростання тощо. Питання управління прибутком має розглядатися комплексно з урахуванням можливостей підприємств, його сильних та слабких сторін, а також особливостей зовнішнього середовища.

Література

1. Гайбура Ю. А. Управління прибутковістю підприємства та шляхи її підвищення / Ю. А. Гайбура // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. - 2015. - Вип. 14(2). - С. 127-130. - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_14\(2\)_36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_14(2)_36).
2. Гречко А. В. Дослідження факторів впливу на прибутковість підприємства та пошук резервів збільшення прибутку / А. В. Гречко. // Ефективна економіка. – 2017. – №11.
3. Ковальчук І.В. Економіка підприємства / І.В. Ковальчук. – К.: Знання, 2012. – 679 с.
4. Партола А. С. Шляхи підвищення прибутковості підприємства / А. С. Партола // Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти. - 2017. – С. 679 – 684. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/16483>
5. Сидорченко Т. Ф. Шляхи підвищення прибутковості підприємств в умовах кризи випуск / Т. Ф. Сидорченко, Д. Г. Светенко. // Електронне наукове фахове видання Мукачівського державного університету «Економіка та суспільство». – 2017. – №9. – С. с.632–635.

References

1. Gaibura, Y. (2015). *Management of enterprise profitability and ways to increase it* Scientific Bulletin of the Kherson State University, 127–130.
2. Grechko, A. (2017). *Research of factors influencing the profitability of the enterprise and search of reserves for increasing income*. *Efektivna ekonomika*. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5862>
3. Kovalchuk, I. (2012). *Business Economics*. Znannya.
4. Partola, A. (2017). *Ways to increase the profitability of the enterprise. Development of the European Space through the Eyes of Youth: Economic, Social and Legal Aspects*, 679–684
5. Sidorchenko, T., & Svetenko, D. (2017). *Ways of increase of the profitability of the enterprises are in the conditions of the crisis*. «*Ekonomika ta suspil'stvo*». Retrieved from https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/107.pdf